

2. Жук, А.И. Система повышения квалификации как фактор реформирования образования / А.И. Жук // Народная асвета. – 2006. – № 1. – С. 4-10.

REFERENCES

1. Guzeyev V.V. Obrazovatel'naya tehnologiya XXI veka: deyatelnost, cennosti, uspeh / V.V. Guzeev, A.N. Dahin, N.V. Kulbeda, N.V. Novojilova – M. Centr: Pedagogicheskiy poisk, 2004. – 96 s.

2. Juk A.I. Sistema povisheniya kvalifikacii kak factor reformirovaniya obrazovaniya / A.I Juk // Narodnaya asveta. – 2006. – № 1. – S. 4-10.

INNOVATIONS IN TEACHING TECHNICAL SUBJECTS: FROM THEORY TO PRACTICE

PASICHNIK Yu., competitor, National Pedagogical University name dafter M.P. Dragomanova

The essence of education in the context of world integration processes, namely the role of information, computerization market economy, competitive professionals in the labor market, etc .; The problem of innovation in education in terms of new technologies, shows the place and role of information technology, such as interactive whiteboard in teaching technical subjects; shown its advantages and nedoliky learning process.

Innovation, information technology, technical disciplines, interactive board, educational process

УДК 378.1

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ПРАВА ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПЕРМІНОВА В. А., аспірант кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка

© В. А. Пермінова, 2015

У статті аналізуються поняття моделі та педагогічного моделювання, зазначені аспекти професійної підготовки бакалаврів права, що потребують удосконалення. Обґрунтовано структурні компоненти моделі підготовки бакалаврів права до творчої діяльності.

Модель, педагогічне моделювання, бакалавр права.

В статтє анализируются понятия модели и педагогического моделирования, указанные аспекты профессиональной подготовки бакалавров права, требуют совершенствования. Обоснованно структурные компоненты модели подготовки бакалавров права к творческой деятельности.

Модель, педагогическое моделирование, бакалавр права.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Комплексна проблема підготовки бакалаврів права осмислюється всім суспільством, а її розв'язання є одним із нагальних завдань сьогодення, бо має привести до формування нової концепції наукового забезпечення правового та соціального порядку в державі: в державних установах, органах законодавчої, виконавчої, судової влади тощо.

У педагогіці вищої школи домінують тенденції, згідно з якими складність мети і завдань підготовки юристів викликає необхідність кардинальних змін у процесі навчання студентів, приведення всіх його компонентів у відповідність до нових умов професійної діяльності.

Над новою моделлю формування сучасного висококваліфікованого, високоосвіченого фахівця у сфері правосуддя, судочинства та правопорядку працюють вищі навчальні заклади та інші установи.

Умови сучасного стану розвитку нашої держави вимагають, щоб навчальний процес у вищих навчальних закладах, які здійснюють підготовку бакалаврів права, будувався з урахуванням спеціалізації, що в першу чергу дозволило б розкрити потенційні можливості кожного й забезпечити високий рівень професійної підготовки. Таким чином, теоретико-методологічне обґрунтування нової моделі підготовки юридичних кадрів в Україні сьогодні має характер перш за все педагогічної проблеми, яка повинна бути

досліджена як з боку викладача, так і з боку майбутнього фахівця і забезпечити його високий професійний рівень.

Мета дослідження – обґрунтування побудови педагогічної моделі підготовки бакалаврів права до творчої діяльності.

Виклад матеріалу. Процес професійної підготовки майбутніх фахівців права в умовах вищого навчального закладу представляє сукупність професійного, соціального та особистісно-морального розвитку бакалаврів права в сприятливих умовах технологічного та науково-методичного забезпечення професійної підготовки в освітньому середовищі вищого навчального закладу. Провідними завданнями професійної підготовки майбутніх бакалаврів права є такі:

- підготовка фахівців юридичної сфери, здатних творчо й відповідально використовувати професійні знання, навички та вміння;
- забезпечення реалізації завдання виховання правової культури, свідомості та відповідальності громадян;
- дотримання норм юридичної деонтології, виходячи з інтересів і держави, і окремого громадянина; оволодіння професійної культурою та професійно значущими для юриста.

Моделювання педагогічних ситуацій, як засіб підготовки майбутніх фахівців, вивчали О. Березюк [1], М. Горкун [4], А. Дахін [5].

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових праць щодо різних аспектів професійної підготовки майбутніх бакалаврів права, питання розробки та впровадження моделей професійної підготовки майбутніх юристів недостатньо розроблені та потребують цілеспрямованої наукової уваги.

Існуюча досі система професійної підготовки у вищих навчальних закладах великою мірою спрямована на теоретичне осмислення переважно компонентів професійної діяльності (предметів навчального циклу), а не на професію загалом з її варіативними, неповторними нюансами.

В результаті дослідження були окреслені аспекти професійної підготовки бакалаврів права, що вимагають удосконалення:

- існує негайна потреба в терміновому завершенні роботи з розробки Стандартів вищої юридичної освіти. Це дасть змогу розробити критерії щодо спроможності вищих навчальних закладів здійснювати підготовку юридичних кадрів та відповідно до вимог стандартів, сформулювати зміст вищої юридичної освіти

за освітньо-кваліфікаційними рівнями, передбачивши їх наступність та неперервність;

- згідно з вимогами стандартів вищої освіти слід провести низку організаційних заходів, пов'язаних з реалізацією змісту освіти через кадрове та навчально-методичне забезпечення, матеріально-технічну базу, систему доступу та діагностику знань. Прийняття Стандартів вищої юридичної освіти забезпечить умови та відповідальність за надання якісних освітніх послуг відповідно до вимог цих стандартів;

- існує необхідність переорієнтувати кадровий науково-педагогічний потенціал системи вищих навчальних закладів на продукування якісного рівня правової думки, який об'єктивно очікує суспільство в умовах системного реформування, тим самим забезпечити належні темпи відродження національної ідеології державотворення та правотворення як основи правового виховання;

- українська система вищої юридичної освіти традиційно залишилася зорієнтованою на підготовку фахівців переважно для правоохоронних та інших органів, не на правозахисну функцію, що відповідно позначилося на змісті юридичної освіти – навчальних планах з підготовки бакалаврів права, програмах тощо, отже, необхідно прискорити темпи ціннісної переорієнтації загальнотеоретичних курсів, які формують основи праворозуміння та усвідомлення державотворчих процесів, як національних, так і загальноєвропейських правових здобутків. Розроблення курсів і викладання правових дисциплін з обов'язковою опорою на національну історію виникнення та розвитку правових норм, інститутів, галузей і принципів права поліпшить глибинне розуміння значимості та цінності майбутньої професії;

– сучасна система підготовки юристів, а саме бакалаврів права потребує всебічного вивчення європейського права;

– з опорою на національну методологію праворозуміння і правозастосування, зміст вітчизняних принципів права потребує введення у навчальний процес додаткових курсів для засвоєння студентами практичних професійних навичок із підготовки правових документів, участі в юридичних процедурах, уміння ефективно врегулювати правові конфлікти;

- в умовах модернізації основна мета підготовки бакалаврів права повинна бути націлена на формування всебічного розвиненого фахівця (бакалавра права), готового до

виконання складного комплексу сучасних практичних завдань із захисту інтересів свого клієнта, прав і свобод людини та цінностей правового демократичного суспільства.

- існує реальна потреба і в посиленні вимог до науково-методичного забезпечення навчального процесу, вдосконалення організації практик і змісту їхнього професійного наповнення, а також досконалішого підходу щодо атестації здобувачів вищої освіти;

- викорінення потребує практика замовного виготовлення та формального заліку контрольних, курсових, дипломних та інших самостійних студентських робіт, нерідко формального ставлення до іспитів, яка є причиною підвищеної контраверсійності правових позицій, що викладаються; інформаційної перевантаженості і невідповідності правової інформації навчального характеру;

- необхідне удосконалення організаційно-правових основ функціонування вищих юридичних навчальних закладів, зокрема засад їхньої автономності, самоврядності, питань кафедрального структурування, статусу викладачів (доцентів, професорів) тощо;

- необхідно створити єдиний комплекс вищих навчальних закладів, юридичної науки, професійних асоціацій та практикуючих інституцій, що спільними зусиллями будуть виконувати завдання з виховання та підготовки правників, оцінювання їхніх знань і здібностей;

- на основі співпраці вищих навчальних закладів з юридичною наукою, державними органами та установами, практикуючими інституціями та професійними асоціаціями необхідно створити постійно діюче експертне середовище висококваліфікованих фахівців, яке поряд з експертуванням чинного законодавства, законопроектів та підготовкою правових висновків із практичних питань повинно узгоджувати методологію викладання юридичних дисциплін та упорядковувати правову навчальну інформацію.

- розробки і затвердження потребує перелік посад, які можуть займати випускники вищих навчальних закладів з юридичною освітою, зокрема бакалаври права;

- необхідно розробити програму розвитку зв'язків в юридичній освіті, спрямовану на інтеграцію юридичної освіти в світовий освітянський простір;

- переосмислення та доробки потребують навчальні

програми для юридичних спеціальностей з метою їх орієнтування на формування професійної культури, зокрема і таких важливих аспектів, як моральної, психологічної та педагогічної культури, вирішення етично складних ситуацій морального вибору, які виникають у процесі юридичної діяльності.

Отже, метою підготовки сучасних правників в Україні має стати не стільки формування фахових знавців чинних нормативно-правових актів, скільки підготовка професіоналів, які сповідують принцип верховенства права, мають активну громадянську позицію, готові відстоювати права і свободи громадян у різних сферах соціального буття, є непримиренними до випадків беззаконня, корупції, порушення громадських свобод, які є опорою Української держави у прагненні до демократії.

В науці існує чимало загальних визначень поняття "модель".

Модель – це аналог (схема, структура, знакова система) певного фрагмента природної або соціальної реальності, породження людської культури, концептуально–теоретичного утворення – оригіналу моделі. Вона призначена для збереження та розширення знань (інформації) про оригінал, конструювання оригіналу, перетворення чи керування ним [6].

Суттєвими атрибутами моделі є наочність, абстракція, елемент наукової та творчої фантазії, використання аналогії як логічного методу побудови, тобто модель є своєрідною гіпотезою, що виражена у наочній формі.

Навчальні моделі у педагогіці спрямовані на впорядкування матеріалу, побудова семантичних схем педагогічного процесу, подання навчальної інформації в наочному вигляді, подання образних асоціацій за допомогою мнемонічних правил. До навчальних моделей можна віднести: семіотичні (включають систему завдань, які передбачають роботу з текстом як семіотичної системою); імітаційні (припускають вихід навчається за рамки власне текстів шляхом співвіднесення інформації з них з реальними ситуаціями майбутньої професійної діяльності); соціальні (задають додаткову динаміку в колективних формах роботи учасників освітнього процесу); структурно-змістові (дозволяють виділити структурні компоненти досліджуваного явища).

В моделях представляється структура педагогічного

процесу, що склалася у вітчизняній педагогічній науці: цільовий, змістовний, організаційно-діяльнісний, аналітико-результативний компоненти. Склад моделі залежить від мети дослідження дає можливість простежити характеристики об'єкта дослідження [3].

В нашому дослідженні модель передбачає організацію професійної підготовки, міждисциплінарну взаємодію, надання можливостей для саморозвитку і самореалізації особистості майбутнього бакалавра права, створення додаткових організаційно-педагогічних умов. Істотним в питанні, що досліджується, є очевидна взаємодія теоретичних ідей і експериментальних фактів, що підтверджують або відкидають ці ідеї.

Одним з методів, який широко застосовується у педагогічній науці, є метод моделювання. Цей інтегративний метод дозволяє досліджувати педагогічні об'єкти у взаємозв'язку і проектувати логічні конструкції, що відображають педагогічне явище в розвитку.

Процес моделювання – це відтворення характеристик одного об'єкта на іншому, що обумовлено раніше визначеною метою та орієнтоване на практичне застосування результатів. Він враховує сутність явища, яке моделюється, а також поставлену мету, яка, як відомо, визначає засоби та впливає на результат [2].

Процес моделювання враховує, з одного боку, суть явища, яке моделюється, а з іншого – мету, яка ставиться. Однак суть даного процесу від цього не змінюється. Більш того, представляється значущою і послідовність кроків у моделюванні – певні цінності освіти, методологічні підстави діяльності диктують її принципи і дозволяють розробити модель.

Алгоритм моделювання може бути зведений умовно до п'яти етапів, а саме :

1 етап – з'ясування завдання або завдань, поставленого людиною самій собі або іншими людьми ;

2 етап – створення варіантів моделей;

3 етап – прояв варіантів моделей у вигляді абстрагованих об'єктів, математичних або графічних моделей;

4 етап – повторний аналіз і дослідження прийнятої варіативності педагогічної моделі, виявлення на її основі непередбачених раніше властивостей і якостей;

5 етап – внесення поправок в модель або відмова від неї і початок роботи над новою моделлю .

Завершальним етапом моделювання є введення моделі в освітню практику. Використання моделі організованого мислення допомагає навчаються чітко відстежувати свої дії. При вирішенні більш складних завдань виникає проблемна ситуація, коли недостатньо вже сформованих в теоретичному просторі критеріїв, що вимагає добудови теоретичного знання. З'являється потреба доповнити наявні критерії новими на основі спеціальної роботи в просторі теоретичних підстав.

Сутність педагогічного моделювання полягає у виявленні та аналізі педагогічних проблем і причин їх виникнення, розробці стратегій проектування, визначенні цілей і завдань, пошуку методів і засобів реалізації педагогічного проекту .

Відповідно до структурних компонентів педагогічної системи (цільового, змістовного, технологічного, діагностичного та результативного) було побудовано модель підготовки бакалаврів права до творчої діяльності на основі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, на прикладі іноземної мови за професійним спрямуванням.

В моделі зазначені потреби, цілі, задачі, пояснено зміст освітнього процесу, зазначено принципи на яких базується процес підготовки; форми, методи і засоби підготовки; форми методичної роботи підготовки бакалаврів права до творчої діяльності; рівні сформованості та готовності до професійної діяльності, критерії оцінювання.

В якості результату передбачається навчально - професійна успішність майбутніх бакалаврів права, які володіють змістом навчання та досягли особистісного та професійного самовизначення.

Спираючись на аналіз досліджень питань моделювання в професійній підготовці студентів, а зокрема бакалаврів права, в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, нами було встановлено, що до структурних компонентів професійної моделі підготовки бакалаврів права відносимо *цільовий компонент*, тобто підготовку бакалаврів права до творчої діяльності в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін. В якості *задач* ставимо на меті формування у студентів мотивації навчальної, творчої та науково-практичної діяльності та готовності до навчання впродовж життя; підвищення рівня професіоналізму; побудову системи навчання на основі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін. Вище зазначена дисципліна є складовою *змістовного* компоненту.

Змістовно-операційній компонент передбачатиме: проектування; організацію (добір форм, методів, засобів навчання); забезпечення суб'єктного підходу до навчання студентів; урахування педагогічних умов, які забезпечують ефективність підготовки бакалаврів права до творчої діяльності. *Діагностично-результативний* компонент матиме на меті навчально-професійну успішність майбутніх бакалаврів права, які володіють змістом навчання, ті що досягли особистісного та професійного самовизначення; підвищення рівня навченості з циклу предметів професійно-орієнтованих дисциплін; підсилення вмотивованості; прояв готовності до продовження освіти з обраної спеціальності.

Перспективним є впровадження педагогічної моделі підготовки бакалаврів права до творчої діяльності в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін в навчальний процес.

Література

1. Березюк О. С. Моделювання педагогічних ситуацій як метод підготовки майбутніх учителів до роботи з учнями: монографія / О. С. Березюк. – К.: Академія, 2003. – 160 с.
2. Борисова О.Н. Моделирование в профессиональной деятельности преподавателя университета [Электронный ресурс] / Борисова О. Н., Карасьева Л. А. – Режим доступа : <http://www.eprints.tversu.ru/891/>.
3. Вартофский М. Модели. Репрезентация и научное понимание: пер. с англ. / под общ. ред. и послесл. И.Б. Новика и В.Н. Садовского. – М.: Прогресс, 1988. – 507 с.
4. Горкуненко П. П. Основи науково-педагогічних досліджень : навч.-метод. по-сіб. для студентів педагогічних коледжів і училищ / П.П.Горкуненко. – Рівне: РДГУ, 2005. – 98 с.
5. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование [Текст]: монография / А. Н. Дахин. – Новосибирск: Изд-во НИПКиПРО, 2005. – 230 с.
6. Философский энциклопедический словарь / гл. ред. Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев, В. Г. Панов. – М.:Сов. энцикл, 1983. – 840 с.

REFERENCES

1. Berezyuk A. Modeling teaching situations as a method of training of teachers to work with students: monograph / O.S Berezyuk. - K. : Academy, 2003. - 160 p.
2. Borisova O N Modeling in the professional activity of the teacher

of the University [electronic resource] / O. Borisova, Karasova LA - Access: <http://www.eprints.tversu.ru/891/>.

3. Vartofsky M. models. Representation and scientific understanding: trans. from English. / Under total. Ed. and Afterword. I.B. Novikov, V.N. Sadowski. – M.: Progress, 1988. - 507 p.

4. Horkunenko P.P. Basis of scientific and educational research: Teach method. for students of pedagogical colleges and vocational schools / P.P. Horkunenko. - Rivne: RSHU, 2005. - 98 p.

5. Dakhin A.N. Pedagogical modeling [Text]: monograph / A.N. Dakhin. - Novosibirsk: Publishing house NIPKiPRO, 2005. - 230 p.

6 Philosophical encyclopaedic dictionary / Ch. Ed. L.F. Il'ichev, P.N. Fedoseyev, S.M. Kovalev VG Panov. - Moscow: Sov. wikis, 1983. - 840 p.

MODEL OF TRAINING OF BACHELORS OF LAW FOR CREATIVE ACTIVITY

PERMINOVA V., post graduate student of professional education and life Chernihyvskoho National Pedagogical University named after Taras Shevchenko

This article analyzes the concept of model and pedagogical modeling, aspects of training of Bachelors of Law that needs improvement. Structural components of the model of training of Bachelors of Law for creative activity are grounded.

Model, teacher modeling, Bachelor of Law.

УДК 37.034

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО ВІДНОШЕННЯ ДО РІДНОЇ ЗЕМЛІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ КОЛЕДЖІВ

***ПЕТРИВ Г. В., викладач Відокремленого підрозділу
Національного університету біоресурсів і природокорис-
тування України «Заліщицький аграрний коледж
ім. Є. Храпливого»***

© Г. В. Петрів, 2015